

Praca zrealizowana w ramach projektu pt.

Rozwój energetyki rozproszonej w klastrach energii (KlastER) (www.er.agh.edu.pl)

współfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków GOSPOSTRATEG/umowa nr Gospostrateg1/385085/21/NCBR/19

ELEKTROWNIE FOTOWOLTAICZNE NA RYNKU ENERGII

Autor:

dr inż. Edmund CIESIELKA

Kraków, luty 2021 r.

11.

ELEKTROWNIE FOTOWOLTAICZNE NA RYNKU ENERGII¹

Zgodnie z Prawem Energetycznym [11.3] wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (OZE) jest działalnością regulowaną i wymaga określonych w przepisach zezwoleń. Zakres zezwoleń jest uzależniony od wielkości źródła (mierzonego mocą zainstalowaną) oraz stosowanej technologii wytwarzania energii (biogaz rolniczy oraz biopłyny są wyłączone z procedury koncesyjnej i rządzą się innymi zasadami, których nie opisano w niniejszym rozdziale). Ustawa o OZE [11.4,11.5] wymienia następujące rodzaje energii odnawialnej:

- energię wiatru,
- energię promieniowania słonecznego,
- energię aerothermalną,
- energię geothermalną,
- energię hydrothermalną,
- hydroenergię,
- energię fal, prądów i pływów morskich,
- energię otrzymywaną z biomasy,
- energię otrzymywaną z biogazu, w tym biogazu rolniczego,
- energię otrzymywaną z biopłynów.

Wytwarzanie energii elektrycznej w OZE jest wspierane przy udziale różnych instrumentów w zależności od wielkości źródła oraz jego rodzaju. Obecnie obowiązujące w Polsce systemy wsparcia wytwórców OZE to:

- system opustów prosumenckich (dla instalacji prosumenckich o mocy do 50 kW);
- obowiązek zakupu energii przez sprzedawcę zobowiązanego^{11.2} po średniej cenie rynkowej z ubiegłego kwartału wraz z pokryciem kosztów bilansowania (dla instalacji o mocy do 500 kW);
- system aukcyjny, w ramach którego wytwórca jest rozliczany na zasadzie kontraktu dwustronnego;

^{11.1} Praca jest jednym z rozdziałów przygotowywanej w ramach projektu KlastER monografii pt. WSPÓŁPRACA INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH Z SYSTEMEM ELEKTROENERGETYCZNYM.

^{11.2} Sprzedawca zobowiązany to zdefiniowany w Ustawie Prawo Energetyczne (art. 40. ust. 1.) sprzedawca energii, który posiada najwyższy udział sprzedaży energii na obszarze danego OSD. Wskazany przez URE podmiot ma obowiązek zakupu energii wytworzonej w źródłach odnawialnych na obszarze danego OSD, co stanowi walor uprzywilejowania energii z OZE w porównaniu z energią konwencjonalną.

Tabela 11.1. Aspekty działalności wytwórcy OZE

	Mikroinstalacja prosumencka	Mikroinstalacja wytwórcza	Mała instalacja	Elektrownia OZE
Zakres mocy zainstalowanej	<= 50 kW	<= 50 kW	> 50 kW, < 500 kW	>= 500 kW
Napięcie przyłączenia	< 1 kV	< 110 kV (zazwyczaj < 1 kV)	< 110 kV	dowolne
Wymagane zezwolenia	Zgłoszenie do OSD/przyłączenie do OSD	Zgłoszenie do OSD/przyłączenie do OSD	Wpis do rejestru małych instalacji prowadzonego przez Prezesa URE	Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej w OZE*
Cel wytwarzania energii	W celu zużycia energii na potrzeby własne – źródło zlokalizowane w ramach tej samej instalacji (PPE ^{11.3}) co odbiór energii	W dowolnym celu – na potrzeby własne i odsprzedaż	W dowolnym celu – na potrzeby własne i odsprzedaż	W dowolnym celu – na potrzeby własne i odsprzedaż
Dostępne modele sprzedaży/rozliczenia energii	System opustów w stosunku ilościowym 1 do 0,8 lub 0,7	Obowiązek zakupu przez sprzedawcę zobowiązanego ** Aukcje OZE Sprzedaż na rynek (w tym do innego sprzedawcy)	Obowiązek zakupu przez sprzedawcę zobowiązanego ** Aukcje OZE Sprzedaż na rynek (w tym do innego sprzedawcy)	Aukcje OZE Sprzedaż na rynek***
Koszty bilansowania	Pokrywa sprzedawca obsługujący prosumenta	Pokrywa sprzedawca zobowiązany	Pokrywa sprzedawca zobowiązany	Pokrywa wytwórca (konieczność posiadania umowy z PoB ^{11.4} lub samodzielnego uczestnictwa w Rynku Bilansującym)

*) Nie dotyczy biogazu rolniczego i biopłynów.

**) Dodatkowo tylko dla wytwórców z biogazu, biomasy lub wykorzystujących hydroenergię możliwy jest system FIT zgodnie z art. 70a Ustawy OZE – cena sprzedaży do sprzedawcy zobowiązanego stanowi 95% ceny referencyjnej dla danego rodzaju źródła.

***) Dodatkowo tylko dla wytwórców z biogazu wykorzystujących hydroenergię (o mocy zainstalowanej ≤ 2,5 MW) lub biomasę (o mocy zainstalowanej ≤ 1 MW) możliwy jest system FiP działający co do zasady tak, jak kontrakt jednostronny (pokrycie ujemnego salda przez Zarządcę Rozliczeń) przy założeniu ceny realizacji na poziomie 90% ceny referencyjnej dla danego rodzaju źródła.

^{11.3} PPE Punkt Poboru Energii jest najmniejszą jednostką, dla której odbywa się bilansowanie dostaw oraz dla której może nastąpić zmiana dostawcy. Kod PPE reprezentuje określone miejsce w sieci OSD niezależnie od przynależności do URD. PPE może być zarówno punktem fizycznym, jak i logicznym. Kody PPE są wykorzystywane w umowie o świadczenie usług dystrybucji, przy przekazywaniu danych pomiarowych oraz w zgłoszeniach zmiany sprzedawcy.

^{11.4} Podmiot odpowiedzialny za bilansowanie – podmiot będący uczestnikiem Rynku Bilansującego (posiadający odpowiednią umowę z PSE S.A.), który w myśl umowy zawartej z uczestnikiem detalicznego rynku energii ponosi finansową odpowiedzialność za niezbilansowanie tego uczestnika rynku.

- systemy taryf gwarantowanych (FiT^{11.5}) oraz premii gwarantowanej (FiP^{11.6}).

Kluczowe aspekty działalności wytwórcy OZE w zależności od wielkości źródła zestawiono w Tabeli 11.1, a następnie opisano szczegółowo w kolejnych rozdziałach.

11.1. WYTWARZANIE ENERGII W MIKROINSTALACJI (≤ 50 kW)

Opisane w tym podrozdziale zasady dotyczą rozliczania energii produkowanej w mikroinstalacji (obejmujące tak instalacje prosumenckie, jak i wytwórcze). Jeśli dane wymaganie odnosi się tylko do jednego rodzaju instalacji, to taki fakt został wyraźnie wskazany w treści niniejszego rozdziału. Dodatkowe informacje zawarto w **ZAŁĄCZNIKU C**: Poradnik w zakresie inwestycji w instalacje fotowoltaiczne.

Należy zauważyć, że przedsiębiorca posiadający mikroinstalację zlokalizowaną wewnątrz własnej instalacji odbiorczej (w tym samym PPE, w którym pobiera energię elektryczną z sieci), ma prawo wyboru albo systemu rozliczenia prosumenckiego (zgodnie z Ustawą o OZE) lub z innej formy sprzedaży energii, np. aukcje, certyfikaty, sprzedaż sprzedawcy zobowiązanemu (wtedy nie jest traktowany jak prosument zgodnie z Ustawą o OZE).

Zgodnie z Ustawą OZE mikroinstalacja to instalacja OZE o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 50 kW lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 150 kW, w której łączna elektryczna moc zainstalowana jest nie większa niż 50 kW. Poziom przyłączenia jest dla mikroinstalacji właściwie dowolny (do 110 kV), jednak z uwagi na niewielką moc przyłączenie w praktycznie każdym przypadku realizowane jest na poziomie niskiego napięcia (do 1 kV).

11.1.1. Procedura przyłączenia mikroinstalacji i rozpoczęcia działalności

Wytwarzanie energii elektrycznej w mikroinstalacji nie wymaga uzyskania koncesji wytwórczej, jednakże wymaga procedury przyłączeniowej u właściwego OSD. Procedura ta może przebiegać w dwóch trybach w zależności od zainstalowanej mocy planowanej instalacji w stosunku do mocy przyłączeniowej PPE, w ramach którego będzie znajdować się instalacja wytwórcza:

- 1. Moc zainstalowana mikroinstalacji nie przekracza mocy przyłączeniowej PPE – właściciel dokonuje zgłoszenia do OSD, bez konieczności składania wniosku o warunki przyłączenia i zawierania umowy przyłączeniowej.**

Procedura zgłoszenia do OSD przebiega następująco:

- a) Wytwórca instaluje mikroinstalację. Mikroinstalacja musi spełniać wymagania określone w IRIESD (w tym w zakresie nastaw zabezpieczeń, sterowania napięciem i mocą bierną), a jej wykonanie (wybudowanie) i połączenie z siecią musi zostać dokonane przez osobę z odpowiednimi kwalifikacjami, tzn. posiadającą ważny certyfikat potwierdzający kwalifikacje do instalowania odnawialnych źródeł energii (patrz art. 136 i art. 145 Ustawy OZE) lub ważne świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do eksploatacji i dozoru urządzeń, instalacji i sieci lub uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

^{11.5} Feed-in-tariff – system wsparcia wytwórców OZE w małych instalacjach wytwarzających energię elektryczną z biogazu, biomasy lub hydroenergii określony w art. 70a ust. 1 Ustawy o OZE.

^{11.6} Feed-in-premium - system wsparcia wytwórców OZE o mocy powyżej 500 kW wytwarzających energię elektryczną z biogazu, biomasy lub hydroenergii określony w art. 70a ust. 2 Ustawy OZE.

- b) Wytwórca zgłasza pisemnie mikroinstalację do OSD. Zgłoszenie musi nastąpić nie później niż w terminie 30 dni przed dniem planowanego przyłączenia mikroinstalacji do sieci. Wzór zgłoszenia oraz szczegółową listę niezbędnych dokumentów należy pobrać ze strony internetowej właściwego OSD. Za przyłączenie mikroinstalacji w trybie zgłoszenia OSD nie pobiera opłat. Zgłoszenie zawiera następujące informacje:
- planowany termin przyłączenia mikroinstalacji,
 - lokalizację mikroinstalacji,
 - rodzaj OZE użytego w tej mikroinstalacji,
 - zainstalowaną moc elektryczną mikroinstalacji.

Do zgłoszenia należy dołączyć schemat instalacji elektrycznej obiektu przedstawiający sposób podłączenia mikroinstalacji, dokumentację techniczną urządzeń wytwórczych oraz falownika (w przypadku instalacji PV), w tym informację o nastawach zabezpieczeń i układzie sterowania mocą bierną oraz odpowiednie certyfikaty.

- c) OSD w terminie 30 dni od zgłoszenia dokonuje sprawdzenia technicznego instalacji oraz instaluje licznik dwukierunkowy z rejestracją profilu obciążenia (co do zasady w miejscu dotychczasowego licznika jednokierunkowego). Licznik jest własnością OSD, który instaluje go na własny koszt.
- d) Wytwórca zawiera aneks do umowy kompleksowej ze swoim sprzedawcą lub aneksy do umowy dystrybucyjnej z OSD oraz do umowy sprzedaży energii elektrycznej ze swoim sprzedawcą.

W przypadku prosumenta korzystanie z systemu opustów określonych w Ustawie o OZE jest możliwe tylko w przypadku rozliczenia punktu w formule umowy kompleksowej. Prosument powinien taką umowę zawrzeć ze sprzedawcą zobowiązanym. Ten ostatni ma taki obowiązek, z kolei OSD ma obowiązek zawrzeć z tym sprzedawcą umowę GUD-k^{11.7} (Generalna Umowa Dystrybucji dla Usługi Kompleksowej). Wytwórca niebędący prosumentem, który chce sprzedawać energię elektryczną w ramach obowiązku zakupu, powinien zawrzeć umowę sprzedaży ze sprzedawcą zobowiązanym.

2. Moc zainstalowana mikroinstalacji przekracza moc przyłączeniową PPE lub mikroinstalacja będzie przyłączana w ramach nowego przyłącza – właściciel składa do OSD wniosek o określenie warunków przyłączenia mikroinstalacji.

Procedura uzyskania warunków przyłączenia przebiega następująco^{11.8}

- a) Wytwórca składa do OSD wniosek o określenie warunków przyłączenia mikroinstalacji. Poza dokumentacją techniczną mikroinstalacji i schematem instalacji do wniosku należy dołączyć również dokumenty potwierdzające tytuł prawny do obiektu lub nieruchomości. Wzór wniosku oraz szczegółową listę niezbędnych dokumentów należy pobrać ze strony internetowej właściwego OSD. OSD potwierdza na piśmie złożenie wniosku (musi potwierdzić datę jego złożenia, od której liczą się ustawowe terminy) lub wzywa do jego uzupełnienia (w razie takiej konieczności). OSD wydaje warunki przyłączenia wraz z projektem umowy o przyłączenie w terminie 30 dni od daty złożenia kompletnego wniosku. Warunki przyłączenia są ważne dwa

^{11.7} GUD-k to umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, zawierana pomiędzy operatorem systemu dystrybucyjnego a sprzedawcą energii elektrycznej w celu realizacji umowy kompleksowej. Umowa reguluje zasady rozliczeń oraz zakres wymiany informacji pomiędzy sprzedawcą i OSD za energię zużywaną przez odbiorcę przyłączonego do sieci o napięciu znamionowym do 1 kV, przyłączonym do sieci tego operatora.

^{11.8} Przyłączenie odbywa się w oparciu o przepisy Prawa Energetycznego, przy czym samo zgłoszenie reguluje Ustawa o OZE.

lata i w tym terminie wytwórca może podpisać umowę o przyłączenie. Przyłączenie mikroinstalacji jest zwolnione z opłaty przyłączeniowej.

- b) Realizacja umowy o przyłączenie po stronie OSD – jeśli jest konieczność budowy przyłącza lub rozbudowy sieci w celu przyłączenia mikroinstalacji. Termin realizacji prac po stronie OSD może wynieść od kilku tygodni do nawet 18 miesięcy w przypadku skomplikowanych sytuacji. Jeśli po stronie OSD nie są wymagane prace, oczekuje on jedynie na zgłoszenie przez wytwórcę mikroinstalacji do odbioru.
- c) Wytwórca instaluje mikroinstalację i zgłasza OSD gotowość do jej odbioru. Mikroinstalacja powinna spełniać wymagania IRIESD oraz zostać wykonana przez osobę z odpowiednimi kwalifikacjami (patrz opis przy procedurze zgłoszenia do OSD).
- d) OSD dokonuje sprawdzenia technicznego oraz instaluje na swój koszt układ pomiarowo-rozliczeniowy w miejscu przygotowanym przez wytwórcę, a wytwórca zawiera ze sprzedawcą i/lub OSD odpowiednie umowy zgodne z przyjętym modelem rozliczeń (umowa kompleksowa lub umowa sprzedaży)^{11.9}.

11.1.2. Obowiązki informacyjne wytwórcy w mikroinstalacji

Zasady zgłoszenia mikroinstalacji umożliwiają bardzo sprawne rozpoczęcie produkcji energii elektrycznej w źródłach prosumenckich. Zgodnie z Ustawą OZE wytwórca energii w mikroinstalacji (w tym prosument) ma określone obowiązki informacyjne wobec OSD, gdy dokona:

- zmiany rodzaju OZE użytego w mikroinstalacji lub mocy zainstalowanej mikroinstalacji – w terminie 14 dni od zmiany tych danych;
- zawieszenia trwającego od 30 dni do 24 miesięcy wytwarzania energii elektrycznej – w terminie 45 dni od takiego zdarzenia;
- zakończenia wytwarzania energii elektrycznej – w terminie 45 dni od takiego zdarzenia.

Wzory powyższych raportów/zawiadomień określają poszczególni OSD i publikują na swoich stronach internetowych. Warto zauważyć, że niedotrzymanie obowiązków nie podlega sankcjom.

11.1.3. Pozostałe kwestie dotyczące wytwarzania energii elektrycznej w mikroinstalacji

OSD może ograniczyć moc lub odłączyć od sieci mikroinstalację o mocy zainstalowanej większej niż 10 kW w przypadku, gdy wytwarzanie energii elektrycznej w tej mikroinstalacji stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa pracy sieci zasilającej. Po ustaniu stanu zagrożenia OSD jest obowiązany niezwłocznie przywrócić stan poprzedni.

11.2. WYTWARZANIE ENERGII W MAŁEJ INSTALACJI (< 500 kW)

Zgodnie z Ustawą o OZE mała instalacja to:

- instalacja OZE,
- o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i mniejszej niż 500 kW,
- przyłączona do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym < 110 kV albo
- o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu większej niż 150 kW i nie większej niż 900 kW, w której łączna elektryczna moc zainstalowana jest większa niż 50 kW i mniejsza niż 500 kW.

^{11.9} W 2020 r. oczekiwane jest opublikowanie i wejście w życie rozporządzenia do Ustawy OZE, które powinno w sposób szczegółowy regulować procedurę przyłączeniową dla mikroinstalacji.

11.2.1. Procedura przyłączenia małej instalacji i rozpoczęcia działalności

Wytwarzanie energii elektrycznej w małej instalacji nie wymaga uzyskania koncesji wytwórczej. Procedura administracyjna w przypadku takiej instalacji polega na uzyskaniu i realizacji warunków przyłączenia określonych przez OSD oraz wpisu do rejestru wytwórców w małej instalacji prowadzonego przez Prezesa URE. Procedura rozpoczęcia działalności wytwórczej przebiega następująco:

- a) Wytwórca składa do OSD wnioski o określenie warunków przyłączenia małej instalacji. Do wniosku należy dołączyć między innymi dokumentację techniczną instalacji wytwórczej, schemat instalacji wraz z jej połączeniem z siecią dystrybucyjną, dokumenty potwierdzające tytuł prawny do obiektu lub nieruchomości oraz wypis z planu zagospodarowania przestrzennego (albo decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu). Wzór wniosku oraz szczegółową listę niezbędnych dokumentów należy pobrać ze strony internetowej właściwego OSD. OSD potwierdza na piśmie w terminie 14 dni złożenie wniosku (musi potwierdzić datę jego złożenia, od której liczą się ustawowe terminy) lub wzywa do jego uzupełnienia (w razie takiej konieczności).
- b) Wytwórca wpłaca zaliczkę na opłatę przyłączeniową. Zaliczka zależy od mocy przyłączeniowej określonej we wniosku złożonym przez wytwórcę^{11.10}, jednakże wynosi nie więcej niż 3 mln złotych, a także nie więcej niż wysokość przewidywanej opłaty za przyłączenie do sieci obliczonej na podstawie rzeczywistych nakładów inwestycyjnych OSD. Jeżeli wysokość zaliczki przekroczyłaby wysokość opłaty za przyłączenie, OSD zwraca nadwyżkę wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia zaliczki. Wysokość opłaty przyłączeniowej określa się na podstawie rzeczywistych nakładów poniesionych przez OSD na realizację przyłączenia. Przez realizację przyłączenia rozumie się budowę odcinka lub elementu sieci służącego do połączenia urządzeń lub instalacji podmiotu ubiegającego się o ich przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z pozostałą częścią sieci. W przypadku małej instalacji wysokość opłaty przyłączeniowej wynosi połowę rzeczywistych nakładów poniesionych przez OSD. Opłata przyłączeniowa podlega rozliczeniu z zaliczką w terminach wynikających z umowy przyłączeniowej.
- c) OSD wydaje warunki przyłączenia wraz z projektem umowy o przyłączenie w terminie 30 dni (dla niskiego napięcia) lub 150 dni (dla średniego napięcia) od dnia złożenia kompletnego wniosku. Powyższe terminy są maksymalnymi terminami ustawowymi. W przypadku małej instalacji termin 150 dni może być w praktyce krótszy z uwagi na fakt, że dla instalacji wytwórczych o mocy do 2 MW OSD nie musi sporządzać ekspertyzy wpływu na sieć dystrybucyjną.
Warunki przyłączenia są ważne dwa lata i w tym terminie wytwórca może podpisać umowę o przyłączenie. W przypadku braku możliwości wydania warunków przyłączenia zgodnie z parametrami wskazanymi przez wytwórcę, OSD jest zobowiązany wskazać alternatywę rozwiązania:
 - o W przypadku, gdy OSD odmówi przyłączenia do sieci instalacji OZE w terminie proponowanym przez wytwórcę z powodu braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci, OSD określa planowany termin oraz warunki

^{11.10} Obecnie 30 zł/kW.

wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa możliwy termin przyłączenia źródła.

- o W przypadku braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia w zakresie mocy przyłączeniowej wnioskowanej przez wytwórcę, OSD powiadamia wytwórcę o wielkości dostępnej mocy przyłączeniowej, dla jakiej mogą być spełnione warunki. W takiej sytuacji wytwórca ma 30 dni na decyzję, czy wyraża zgodę na takie warunki, tj. mniejszą moc przyłączeniową.
- d) Realizacja umowy o przyłączenie po stronie OSD w terminach określonych w umowie o przyłączenie. Polega ona na budowie przyłącza, a często również na modernizacji i dostosowaniu sieci dystrybucyjnej do współpracy z instalacją.
- e) W tym samym czasie wytwórca wykonuje małą instalację oraz instaluje na własny koszt układ pomiarowo-rozliczeniowy zgodny z wymaganiami IRiESD. Następnie wytwórca zgłasza do OSD gotowość odbioru instalacji.
- f) OSD dokonuje sprawdzenia technicznego instalacji i wydaje pozwolenie na jej użytkowanie.
- g) Wytwórca składa do Prezesa URE wniosek o wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji. Wzór wniosku wraz z niezbędnymi oświadczeniami wytwórcy jest dostępny na stronie internetowej URE [11.1]. Wniosek zawiera dane wytwórcy, określenie rodzaju i zakresu wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie małych instalacji oraz miejsca lub miejsc jej lokalizacji i przewidywanej daty rozpoczęcia jej budowy, opis małej instalacji, w tym jej rodzaj oraz łączną moc zainstalowaną. Nie ma potrzeby załączania szczegółowej dokumentacji prawno-technicznej do wniosku, tak jak ma to miejsce w przypadku pełnej procedury koncesyjnej. Wniosek o wpis podlega opłacie skarbowej^{11.11}. W przypadku, kiedy wytwórca jest już wpisany do rejestru i występuje z wnioskiem o zmianę wpisu w rejestrze, zobowiązany jest uiścić opłatę skarbową, o ile zmiana ta polega na rozszerzeniu zakresu wykonywanej działalności regulowanej poprzez dodanie nowej instalacji OZE lub na rozszerzeniu dotychczasowego wpisu o wytwarzanie energii w jednostce kogeneracji. Wówczas należy wnieść opłatę skarbową^{11.12}. Prezes URE jest obowiązany dokonać wpisu wytwórcy do rejestru wytwórców energii w małej instalacji w terminie 7 dni od dnia wpływu kompletnego wniosku. Jeżeli Prezes URE nie dokona wpisu w terminie 7 dni (lub nie wezwie wytwórcy do uzupełnienia/wyjaśnienia), a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 14 dni, wytwórca może rozpocząć działalność. Prezes URE wydaje z urzędu zaświadczenie o dokonaniu wpisu do rejestru.
- h) Wytwórca zawiera z OSD umowę dystrybucyjną oraz umowę sprzedaży energii ze sprzedawcą zobowiązanym lub innym sprzedawcą.

11.2.2. Obowiązki wytwórcy w małej instalacji

Zgodnie z art. 9 ust. 1 Ustawy OZE, wytwórca ma szereg obowiązków:

1. musi posiadać dokumenty potwierdzające tytuł prawny do:
 - a) obiektów budowlanych, w których będzie wykonywana działalność gospodarcza w zakresie małych instalacji,
 - b) małej instalacji;

^{11.11} Obecnie w wysokości 616 zł oraz dodatkowo 17 zł w przypadku składania wniosku przez pełnomocnika.

^{11.12} Obecnie 308 zł.

2. musi posiadać zawartą umowę o przyłączenie małej instalacji do sieci;
3. musi dysponować odpowiednimi obiektami i instalacjami, w tym urządzeniami technicznymi, spełniającymi wymagania określone w szczególności w przepisach o ochronie przeciwpożarowej, w przepisach sanitarnych, w przepisach o ochronie środowiska oraz IRiESD;
4. nie może wykorzystywać podczas wytwarzania energii elektrycznej w małej instalacji paliw kopalnych lub paliw powstałych z ich przetworzenia, lub biomasy, biogazu, biogazu rolniczego i bioptynów, do których dodano substancje nie będące biomasą, biogazem, biogazem rolniczym lub bioptynami zwiększające ich wartość opałową;
5. ma prowadzić dokumentację dotyczącą łącznej ilości:
 - a. energii elektrycznej wytworzonej w małej instalacji,
 - b. energii elektrycznej sprzedanej sprzedawcy zobowiązanemu, która została wytworzona w małej instalacji i wprowadzona do sieci dystrybucyjnej,
 - c. zużytych paliw do wytwarzania energii elektrycznej w małej instalacji oraz rodzaju tych paliw,
 - d. energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym;
6. musi posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w małej instalacji lub jej wytworzenia po modernizacji tej instalacji oraz datę zakończenia jej modernizacji.

11.2.3. Obowiązki informacyjne wytwórcy w małej instalacji

Wytwórcy zobowiązani są do raportowania produkcji energii.

- Sprawozdanie kwartalne przekazywane Prezesowi URE w terminie 30 dni od dnia zakończenia kwartału. Sprawozdanie to powinno zawierać dane o ilości energii oraz zużytych paliw.
- Informacje o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej przekazywane Prezesowi URE w terminie 30 dni od dnia wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej lub jej wytworzenia po modernizacji tej instalacji oraz od dnia zakończenia jej modernizacji.
- Zmiana danych dotyczących wytwórcy lub małej instalacji, zakończenie lub zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej w zakresie małych instalacji – wytwórca jest zobowiązany poinformować o takim fakcie Prezesa URE w terminie 14 dni.

Wzór sprawozdania kwartalnego jest dostępny na stronie internetowej URE [11.1]. Należy podkreślić, że Prezes URE ma prawo wglądu do dokumentów oraz żądania od wytwórcy dodatkowych dokumentów lub informacji mających znaczenie dla oceny wykonania wyżej opisanych obowiązków. W przypadku stwierdzenia zaniedbań na wytwórcę może zostać nałożona kara pieniężna, a w skrajnej sytuacji Prezes URE może wydać decyzję o zakazie wykonywania przez takiego wytwórcę działalności generacji energii w małej instalacji.

11.3. WYTWARZANIE ENERGII W POZOSTAŁYCH INSTALACJACH (≥500 kW)

Wytwarzanie energii elektrycznej w instalacjach OZE o mocy zainstalowanej równej lub większej niż 500 kW wymaga posiadania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w OZE wydawanej przez Prezesa URE (za wyjątkiem instalacji spalających biogaz rolniczy lub bioptyny) (ZAŁĄCZNIK D).

11.3.1. Procedura przyłączenia instalacji OZE do sieci i rozpoczęcia działalności

1. Wytwórca składa do OSD wnioski o określenie warunków przyłączenia instalacji wytwórczej. Proces przyłączeniowy wygląda analogicznie jak w przypadku małej instalacji. Poniżej wskazano jedynie różnice w stosunku do wcześniej opisanej procedury.
 - a) Wysokość opłaty przyłączeniowej wynosi połowę (dla instalacji do 5 MW) lub pełną wysokość (dla instalacji o mocy powyżej 5 MW) rzeczywistych nakładów poniesionych przez OSD na realizację przyłączenia.
 - b) W przypadku instalacji wytwórczej o mocy zainstalowanej powyżej 2 MW OSD wykonuje ekspertyzę wpływu tej instalacji na system elektroenergetyczny. Wykonanie ekspertyzy zapewnia OSD, jednakże koszty jej wykonania uwzględnia się w nakładach na realizację przyłączenia, tj. przy kalkulacji opłaty przyłączeniowej.
 - c) W przypadku przyłączenia źródła wytwórczego do sieci 110 kV warunki przyłączenia, jak i powyższą ekspertyzę, OSD uzgadnia z PSE S.A.
2. Po realizacji przyłączenia w oparciu o umowę przyłączeniową oraz wydaniu przez OSD pozwolenia na użytkownię instalacji, wytwórca składa do Prezesa URE wnioski o wydanie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w OZE.

Ogólne zasady dotyczące koncesjonowania, tj. terminy, zasady naliczania opłat, wymagania ogólne dotyczące warunków wydania koncesji, zostały opisane w rozdziale 11.4.4.

Wymagana zawartość wniosku o wydanie koncesji oraz lista dokumentów, jakie należy złożyć z wnioskiem o koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej w OZE, jest określona w dokumentach Urzędu Regulacji Energetyki. Wzór wniosku oraz wymagane załączniki są dostępne na stronie internetowej URE [11.2].
3. Wytwórca zawiera z OSD umowę dystrybucyjną oraz umowę sprzedaży energii ze sprzedawcą. Wytwórca samodzielnie ponosi koszty bilansowania i ma w tym względzie dwie opcje:
 - zawarcie umowy z wybranym przez siebie PoB (może on być jednocześnie sprzedawcą kupującym energię od danego wytwórcy);
 - samodzielne uczestnictwo w Rynku Bilansującym przez wytwórcę – opcja stosowana w przypadku dużych wytwórców.

11.3.2. Wymagania dotyczące raportowania dla wytwórcy w OZE

Wytwórcy energii elektrycznej w OZE zobowiązani są do raportowania zmian podmiotu wytwórczego poprzez aktualizację danych wytwórcy. W przypadku zmiany danych dotyczących wytwórcy (na przykład siedziba, nazwa, numer KRS), wytwórca jest zobowiązany złożyć do Prezesa URE wnioski o zmianę koncesji najpóźniej w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tych zmian.

W przypadku elektrowni wiatrowych o mocy zainstalowanej ≥ 10 MW oraz elektrowni wodnych występuje wymóg sprawozdań składanych do Agencji Rynku Energii, w zakresie:

- Sprawozdanie miesięczne o produkcji energii elektrycznej druk G-10m.
- Sprawozdanie kwartalne oraz roczne o działalności podstawowej elektrowni wodnej lub wiatrowej druk G-10.1(w)k.
- Sprawozdanie roczne o mocy i produkcji elektrowni wodnych, wiatrowych i źródeł odnawialnych druk G-10.6.

W przypadku, gdy wytwórca korzysta z systemu aukcyjnego, ma dodatkowo następujące obowiązki raportowe:

- Informacja o dniu wytworzenia oraz wprowadzenia energii elektrycznej do sieci (potwierdzona przez OSD) i jej sprzedaży w ramach systemu aukcyjnego – do Prezesa URE, Zarządcy Rozliczeń (a w przypadku wytwórcy zakwalifikowany jako mała instalacja lub mikroinstalacji do sprzedawcy zobowiązanego) w terminie 30 dni od dnia pierwszej sprzedaży w ramach wygranej oferty aukcyjnej.
- Informacja o ilości energii elektrycznej w MWh, jaką sprzedał w poprzednim roku kalendarzowym w ramach systemu aukcyjnego – w terminie 30 dni od zakończenia każdego roku kalendarzowego.
- Oświadczenie o nieudzieleniu wytwórcy w danym roku kalendarzowym pomocy inwestycyjnej (o której mowa w art. 39 ust. 1 Ustawy OZE i która pomniejsza cenę aukcyjną tego wytwórcy) albo oświadczenie o wartości tej pomocy, dacie jej udzielenia oraz podmiocie udzielającym tej pomocy – w terminie 30 dni od zakończenia roku kalendarzowego.

Formularze sprawozdań dla wytwórców korzystających z systemu aukcyjnego są dostępne na stronie internetowej URE.

Podobne wymogi sprawozdawcze mają wytwórcy korzystający z systemów FiT i FiP.

11.4. ASPEKTY DOTYCZĄCE OBECNYCH SYSTEMÓW WSPARCIA PRODUKCJI W OZE

Konwencjonalne źródła energii elektrycznej rozwijane były w latach 60.–80. Wówczas nie istniały systemy wsparcia oparte o zasady konkurencyjne, jednak już wówczas istniała potrzeba zagwarantowania warunków inwestycyjnych. Na takiej zasadzie funkcjonowały kontrakty długoterminowe (KDT), które inwestorowi (spółce państwowej) gwarantowały poziom przychodów w długiej perspektywie.

Podobne problemy związane z brakiem gwarancji perspektywy inwestycyjnej i, co za tym idzie, wysokim poziomem ryzyka spotykają dziś inwestorów OZE. W przypadku niestabilnych źródeł, w których koszt energii właściwie wynika głównie z kosztów inwestycyjnych, ryzyko jest jeszcze wyższe. Dlatego, celem zapewnienia odpowiedniej podaży, OZE funkcjonują na rynku systemy wsparcia OZE.

11.4.1. Obowiązek zakupu energii przez sprzedawcę zobowiązanego

Wytwórca energii elektrycznej w mikroinstalacji lub w małej instalacji ma prawo żądać od sprzedawcy zobowiązanego zakupu wytworzonej przez siebie energii elektrycznej. Sprzedawca zobowiązany ma obowiązek zawrzeć z wytwórcą odpowiednią umowę zakupu energii oraz pokrywać we własnym zakresie koszty bilansowania tego wytwórcy.

Sprzedawców zobowiązanych wyznacza w drodze decyzji Prezes URE na okres roku kalendarzowego na terenie każdego OSD. Listę sprzedawców zobowiązanych można znaleźć na stronie internetowej URE. Sprzedawca zobowiązany to, co do zasady, sprzedawca energii elektrycznej o największym wolumenie jej sprzedaży na terenie danego OSD w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia roku poprzedniego. Najważniejsze kwestie dotyczące powyższego obowiązku:

- Warunkiem dokonania zakupu energii elektrycznej przez sprzedawcę zobowiązanego jest wprowadzenie tej energii do sieci dystrybucyjnej.

- Warunkiem zakupu przez sprzedawcę zobowiązanego energii elektrycznej jest zaoferowanie sprzedaży całej wytworzonej i wprowadzonej do sieci energii elektrycznej, w okresie co najmniej 90 następujących po sobie dni kalendarzowych (dotyczy tylko małych instalacji).
- Obowiązek zakupu powstaje od pierwszego dnia wprowadzenia energii do sieci dystrybucyjnej i trwa przez okres kolejnych 15 lat, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2039 r., przy czym okres ten liczy się od daty wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z OZE.
- Cena zakupu energii elektrycznej wynosi 100% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim kwartale, ogłoszonej przez Prezesa URE na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18a Prawa Energetycznego^{11.13}.

11.4.2. Certyfikaty

Obecnie funkcjonują równolegle dwa systemy wsparcia dla instalacji OZE > 40 kW.

„Stary” system zielonych certyfikatów obowiązujący źródła energii budowane przed 1 lipca 2016 roku oraz „Nowy” – system aukcyjny, dedykowany dla instalacji OZE budowanych po tej dacie.

System zielonych certyfikatów funkcjonuje w Polsce od 1 października 2005 r. w oparciu o znowelizowaną ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 1997 nr 54 poz. 348 ze zm.). System obecnie oceniany jest krytycznie, szczególnie z uwagi na błędne oszacowanie podaży i popytu na certyfikaty. Okresowe historyczne włączenie do systemu certyfikatów OZE możliwości ich uzyskania ze współspalania biomasy w elektrowniach konwencjonalnych spowodowało wytworzenie znacznie większej liczby certyfikatów na rynku niż przewidywany na nie popyt. W konsekwencji w 2020 roku udział obowiązkowych certyfikatów OZE wynosi 19,5% w każdej MWh energii dla odbiorcy końcowego, natomiast fizycznie udział energii z OZE w KSE jest szacowany na ok. 9%.

Założeniem systemu jest ilościowe wsparcie produkcji energii elektrycznej z OZE, tzn. na każdą kWh energii elektrycznej wytworzonej z OZE przypada świadectwo pochodzenia wydane przez prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE).

Cena zielonych certyfikatów

Cena zielonych certyfikatów na giełdzie kształtowana jest w sposób rynkowy przez popyt (definiowany przez właściwego ministra jako obowiązkowy udział ilości energii sprzedawanej odbiorcy końcowemu), podaż (definiowaną przez ilość wyprodukowanej energii w OZE objętych systemem) oraz wysokość opłaty zastępczej (która obecnie wynika ze średniej ceny w danym roku podwyższonej o 25%). Prezes URE każdego roku ogłasza jej wysokość. System nie przewiduje dla certyfikatów ceny minimalnej – chociaż z uwagi na możliwość nieodprowadzenia akcyzy za ilość energii objętą certyfikatami, za cenę minimalną przyjmuje się wartość obniżki akcyzy (czyli w 2020 roku $5 \text{ zł/MWh} \times 0,195 = 0,98 \text{ zł/MWh}$). Uzyskanie zielonych certyfikatów oraz ich sprzedaż to dla producenta energii elektrycznej dodatkowy profit, obok zysków ze sprzedaży bądź też oszczędności płynących ze zużycia energii na potrzeby własne.

Istniejące instalacje nadal będą miały prawo uzyskiwać świadectwa pochodzenia, ale okres wsparcia ograniczono do 15 lat od daty, w której instalacja po raz pierwszy wprowadziła energię elektryczną do sieci. Zatem najpóźniej w 2031 roku system zostanie wygaszony.

^{11.13} Cena ta za I kwartał 2020 wynosiła 250,90 zł/MWh. Jest to najbardziej aktualna cena na dzień sporządzenia opracowania.

11.4.3. Aukcje OZE – podstawowe zasady funkcjonowania

Aukcje OZE są corocznie ogłaszane przez Prezesa URE w oparciu o Ustawę OZE oraz wydawanych na jej podstawie rozporządzeń, które określają maksymalną ilość i wartość energii do zakontraktowania w danym roku z poszczególnych koszyków aukcyjnych oraz ceny referencyjne dla poszczególnych rodzajów instalacji. Z Ustawy OZE wynika następująca struktura koszyków aukcyjnych:

- instalacje biogazowe i instalacje spalania biomasy,
- instalacje wodne, instalacje geotermalne, instalacje wykorzystujące biopaliwa ciekłe i morskie farmy wiatrowe,
- instalacje wykorzystujące biogaz rolniczy,
- lądowe farmy wiatrowe i fotowoltaika,
- hybrydowe Instalacje OZE.

Każdy z powyższych koszyków jest dodatkowo podzielony na podkoszyki:

- dla instalacji nowych oraz istniejących (które wykażą wolę zamiany systemu świadectw pochodzenia na system aukcyjny),
- w zależności od wielkości mocy zainstalowanego źródła: instalacje o mocy ≤ 1 MW, instalacje o mocy > 1 MW.

Cena referencyjna jest to cena maksymalna, jaką może zaoferować wytwórca na aukcji w zależności od rodzaju instalacji oraz jej mocy (instalacje o mocy ≤ 1 MW, instalacje o mocy > 1 MW).

Aby wziąć udział w aukcji, wytwórca musi posiadać następujące dokumenty:

- warunki przyłączenia do sieci lub umowa o przyłączenie do sieci,
- prawomocne pozwolenie na budowę,
- prawomocną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach,
- harmonogram realizacji inwestycji,
- schemat Instalacji OZE z oznaczeniem lokalizacji instalacji, miejsc przyłączenia do sieci oraz urządzeń pomiarowych.

Aukcję OZE wygrywają wytwórcy, którzy zaoferowali najniższą cenę wykonania oraz których oferty łącznie nie przekroczyły 100% wartości lub ilości energii elektrycznej określonej w ogłoszeniu o aukcji i 80% ilości energii elektrycznej objętej wszystkimi ofertami. W przypadku, gdy kilku uczestników aukcji zaoferuje taką samą cenę wykonania, o sprzedaży energii elektrycznej rozstrzyga kolejność złożonych ofert.

W wyniku aukcji OZE wytwórcy przyznawany jest dwustronny kontrakt różnicowy na określoną cenę wykonania, po której będzie on dostarczał energię elektryczną z OZE przez okres wsparcia równy 15 lat od pierwszego dnia sprzedaży energii elektrycznej. Cena wykonania kontraktu jest równa cenie, jaką zaoferował zwycięski wytwórca na aukcji, skorygowanej o jednostkową inwestycyjną lub operacyjną pomoc publiczną, jaką otrzymał ten wytwórca (w szczególności, jeśli wytwórca sfinansuje budowę źródła OZE z dotacji, wielkość dotacji przeliczona na jednostkę produkcji energii pomniejszy cenę zaoferowaną przez niego na aukcji). Od roku przeprowadzenia aukcji cena wykonania jest indeksowana corocznie wskaźnikiem inflacji publikowanym przez Główny Urząd Statystyczny.

Wytwórca sprzedaje energię elektryczną na rynku – po cenie rynkowej (wytwórcy o mocy powyżej 500 kW) lub do sprzedawcy zobowiązanego – po cenie wykonania (mikro i małe instalacje).

- *ujemne saldo* – jeśli cena wykonania jest większa od średniej ceny giełdowej energii elektrycznej na rynkach spot – Zarządca Rozliczeń^{11.14} pokrywa wytwórcy (lub sprzedawcy zobowiązanemu) to ujemne saldo na podstawie wniosku przekazywanego za okres miesięczny (wniosek należy złożyć w terminie 10 dni po zakończeniu danego miesiąca, wypłata następuje w terminie 30 dni od złożenia wniosku);
- *dodatnie saldo* – jeśli cena wykonania jest mniejsza od średniej ceny giełdowej energii elektrycznej na rynkach spot w danym miesiącu – takie dodatnie saldo zostanie rozliczone z przyszłym saldem ujemnym. Nierozliczone na koniec okresu wparcia dodatnie saldo musi zostać zwrócone Zarządcy Rozliczeń w sześciu równych ratach miesięcznych po zakończeniu okresu wsparcia.

11.4.4. Taryfy FiT i FiP – podstawowe zasady funkcjonowania

Nowelizacja ustawy o OZE z dnia 7 czerwca 2018 r. wprowadza nowe mechanizmy wsparcia produkcji energii elektrycznej, jednak wyłącznie dla instalacji wykorzystujących:

- biogaz: rolniczy i/lub pozyskany ze składowisk odpadów, z oczyszczalni ścieków, innych źródeł;
- hydroenergię.

W systemach FiT i FiP wytwórcy energii elektrycznej z (i) małych instalacji i mikroinstalacji biogazowych i wodnych (o mocy mniejszej niż 500 kW) (w przypadku systemu FiT) oraz (ii) średniej wielkości instalacji biogazowych i wodnych (o mocy większej niż 500 kW, ale mniejszej niż 1 MW) (w przypadku systemu FiP) otrzymają, przez okres 15 lat od pierwszego dnia sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej (jednak w żadnym przypadku nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2035 r.), stałą cenę zakupu energii elektrycznej (waloryzowana corocznie o wskaźnik inflacji) wynoszącą 90% ceny referencyjnej właściwej dla danego typu instalacji OZE. W okresie wsparcia gwarantowana cena dla Instalacji OZE będzie waloryzowana wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Dla powyższych typów instalacji OZE o zainstalowanej mocy nieprzekraczającej 500 kW wprowadzono gwarantowane ceny zakupu energii elektrycznej (FiT), a dla instalacji o mocy nie mniejszej niż 500 kW i mniejszej niż 1 MW – system dopłat do ceny rynkowej (FiP).

11.4.5. System opustów prosumenckich

System opustów prosumenckich polega na rozliczeniu przez sprzedawcę energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej przez prosumenta z energią pobraną z sieci przez tego samego prosumenta w stosunku ilościowym 0,8 lub 0,7 (rys. 11.1), przy czym opust redukuje ponoszone za konsumpcję energii z sieci koszty składnika energii i dystrybucji. Dla spółdzielni energetycznych opust wynosi 1:0,6.

Z systemu opustów mogą skorzystać tylko odbiorcy rozliczający się w ramach umów kompleksowych. Przy czym OSD ma obowiązek zawrzeć z wybranym przez prosumenta sprzedawcą energii umowę GUD-k w ciągu 21 dni (co umożliwi obsługę tego prosumenta w ramach umowy kompleksowej). Za każdą 1 kWh wprowadzoną do sieci prosument ma prawo pobrać z sieci, nie ponosząc zmiennych opłat za dystrybucję (tj. składnika zmiennej opłaty sieciowej oraz opłaty jakościowej), odpowiednio:

- 0,8 kWh, jeśli posiada instalację o mocy do 10 kW,
- 0,7 kWh, jeśli posiada instalację o mocy ≥ 10 kW do 50 kW.

^{11.14} Spółka Zarządca Rozliczeń S.A. wykonująca zadania operatora rozliczeń energii odnawialnej, o którym mowa w art. 106-107 Ustawy OZE.

W wyniku uchwalonej w lipcu 2019 roku nowelizacji ustawy o OZE pojawiła się możliwość skorzystania z prosumenckiego systemu opustów przez przedsiębiorców eksploatujących mikroinstalacje OZE o mocy do 50 kW (przedsiębiorcy mogą wybierać między tym rozwiązaniem a wcześniejszym mechanizmem sprzedaży nadwyżki energii po średniej cenie rynkowej z wcześniejszego kwartału). Wprowadzono także ulgę podatkową obejmująca również domowe mikroinstalacje PV, ponadto obniżono VAT z 23% do 8% na przydomowe instalacje OZE.

Obecnie została wprowadzona do prawa koncepcja prosumenta grupowego – spółdzielni energetycznej dedykowanej do grupy podmiotów, które wspólnie zdecydują się na inwestycje we własne źródła wytwórcze. Dzięki specyficznemu rozliczeniu, wszystkie podmioty zrzeszone w spółdzielni korzystają na produkcji energii przez jedno źródło wytwórcze.

Rys. 11.1. Koncepcja opustów w mikroinstalacjach prosumenckich (źródło: Instytut Energetyki Odnawialnej)

Rozliczeniu według powyższego schematu podlega energia elektryczna wprowadzona do sieci dystrybucyjnej nie więcej niż 12 miesięcy wcześniej. Jako datę wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przyjmuje się ostatni dzień danego miesiąca kalendarzowego, w którym ta energia została wprowadzona do sieci, z zastrzeżeniem, że niewykorzystana energia elektryczna w danym okresie rozliczeniowym przechodzi na kolejne okresy rozliczeniowe, jednak nie dłużej niż na kolejne 12 miesięcy od daty wprowadzenia tej energii do sieci.

Okres wsparcia prosumenta w ramach systemu opustów obowiązuje przez 15 lat od dnia wprowadzenia energii do sieci po raz pierwszy, przy czym okres wsparcia liczony indywidualnie dla każdej instalacji nie może trwać dłużej niż do 30 czerwca 2039 roku.

11.4.6. Dokumenty do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej

Przedstawione dalej wymagania zostały opracowane na podstawie pakietu informacyjnego URE, gdzie wprost jest wskazane, że „zamieszczony w niniejszym pakiecie katalog dokumentów nie posiada charakteru zamkniętego, co oznacza, że indywidualna sytuacja faktyczna i formalno-prawna wnioskodawcy może powodować konieczność dokonania przez Prezesa URE dodatkowych czynności

wyjaśniających”. Pakiet informacyjny dotyczący koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej można pobrać ze strony URE^{11.15}.

Wniosek o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej powinien zawierać:

- oznaczenie wnioskodawcy, jego siedziby, siedziby oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub miejsca zamieszkania oraz ich adres, a w razie ustanowienia pełnomocników do dokonywania czynności prawnych w imieniu przedsiębiorcy – również ich imiona i nazwiska (w przypadku ustanowienia kilku pełnomocników niezbędne jest wskazanie jednego pełnomocnika do doręczeń);
- określenie przedmiotu oraz zakresu prowadzonej działalności, na którą ma być wydana koncesja;
- informacje o dotychczasowej działalności gospodarczej wnioskodawcy, w tym sprawozdania finansowe z ostatnich 3 lat, jeżeli podmiot prowadzi działalność gospodarczą;
- określenie czasu, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności;
- określenie środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję, w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem;
- numer w rejestrze przedsiębiorców w KRS (o ile przedsiębiorca taki numer posiada) lub numer równoważnego rejestru państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Turcji oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP).

Do wniosku o udzielenie koncesji należy załączyć:

Dokumenty formalno-prawne:

- odpis z rejestru przedsiębiorców – Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed datą złożenia wniosku;
- zaświadczenie o nadaniu numeru identyfikacji podatkowej (NIP) – w przypadku, gdy brak jest informacji dotyczących NIP na innych przekazanych dokumentach;
- w przypadku wnioskodawcy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej albo przedsiębiorcą zagranicznym lub przedsiębiorcą zagranicznym prowadzącym działalność na terytorium RP w ramach oddziału z siedzibą na terytorium RP, utworzonego na warunkach i zasadach określonych w ustawie o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - wykaz wszystkich osób uprawnionych do reprezentowania przedsiębiorcy, a także członków rad nadzorczych;
 - aktualną informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności wszystkich osób uprawnionych do reprezentowania przedsiębiorcy, a także członków rad nadzorczych;
 - aktualną informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności przedsiębiorstwa jako podmiotu zbiorowego;

^{11.15} Przed złożeniem wniosku koncesyjnego sugeruje się kontakt z Urzędem w celu ustalenia wymogów informacyjnych dla konkretnej sytuacji.

- w przypadku przedsiębiorców – osób fizycznych – aktualna informacja z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności przedsiębiorcy;
- w przypadku spółek osobowych:
 - aktualna informacja z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności wszystkich wspólników;
 - umowa lub statut spółki;
- wykaz wszystkich podmiotów mających na wnioskodawcę znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 34, 35 i pkt 36 lit. a, b, e i f Ustawy o Rachunkowości [11.6], wraz ze wskazaniem, który z rodzajów powyższych relacji zachodzi pomiędzy Przedsiębiorcą a danym podmiotem, oraz wskazaniem, co jest podstawą figurowania ww. podmiotów w wykazie;
- aktualna informacja z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności podmiotów, o których mowa w punkcie powyżej;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji/w przypadku spółek cywilnych każdego ze wspólników;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z powodu decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem, ze względu na:
 - złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym lub
 - nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie lub
 - rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu celnego, o ile Przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy (w przypadku spółek cywilnych każdego ze wspólników) oraz oświadczenia osób oraz członków, o których mowa w art. 33 ust. 3c w związku z ust. 3a ustawy – Prawo energetyczne potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a tej ustawy, który stanowi, że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją (np. akt notarialny, odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej, protokół przekazania/odbioru urządzeń wytwórczych itp.);

- w przypadku dokonywania czynności przez pełnomocnika, oryginał lub odpis pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawnych w imieniu Wnioskodawcy wraz z dowodem zapłaty należnej opłaty skarbowej^{11.16}.

Dokumenty potwierdzające zdolność techniczną wnioskodawcy:

- informacja przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych (w przypadku spółek cywilnych każdego ze współników) [11.7];
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów ustawy Prawo energetyczne [11.3] oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej z określeniem rodzaju wykorzystywanego paliwa;
- decyzja udzielająca pozwolenia na budowę urządzeń, instalacji i sieci;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (w zależności od warunków określonych w pozwoleniu na budowę):
 - pozwolenie na użytkowanie;
 - zawiadomienie właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy (składane co najmniej 14 dni przed zamierzonym terminem przystąpienia do użytkowania). W przypadku, gdy właściwy organ nadzoru budowlanego nie wniesie sprzeciwu dotyczącego inwestycji, po upływie 14 dni od dnia doręczenia ww. zawiadomienia należy do akt postępowania dołączyć informujące o tym oświadczenie;
 - w przypadku braku możliwości przedstawienia pozwolenia na użytkowanie lub pozwolenia na budowę wraz z zawiadomieniem o zakończeniu budowy, przedsiębiorca przedstawia:
 - decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, bądź
 - decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego lub
 - informację o zgodności inwestycji z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, wraz z informacją uzyskaną od organu administracji architektoniczno-budowlanej, nadzoru budowlanego lub gminy o dacie powstania obiektu i braku możliwości uzyskania kopii ww. pozwoleń lub informacji o ich wydaniu oraz informację organu budowlanego potwierdzającą, że przedmiotowy obiekt nie jest samowolą budowlaną i spełnia wymagania stawiane mu przepisami prawa;

^{11.16} Obecnie opłata skarbową za wydanie koncesji wynosi 616 zł.

- decyzje Urzędu Dozoru Technicznego w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej, wraz z protokołami sprawdzenia technicznego stanowiącymi załączniki do decyzji (o ile są wymagane);
- decyzja o pozwoleniu zintegrowanym, a w przypadku, gdy nie jest wymagana: pozwolenie na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, pozwolenie na wytwarzanie odpadów;
- dokumenty potwierdzające elektryczną moc zainstalowaną jednostki, w szczególności:
 - zdjęcia tabliczek znamionowych generatorów elektrycznych lub
 - dokumentacja techniczno-ruchowa generatorów elektrycznych (część dot. parametrów technicznych);
- dokumenty wydane przez OSD, do którego sieci została przyłączona instalacja odnawialnego źródła energii:
 - dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, tzw. warunki przyłączenia do sieci lub tzw. umowa przyłączeniowa;
 - protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
 - protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo-rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, z zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do Przedsiębiorcy oraz OSD; zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych, (w tym z zaznaczeniem wyodrębnionych jednostek kogeneracji – jeżeli dotyczy; należących do Wnioskodawcy bądź do podmiotu trzeciego), z których energia jest lub może być wprowadzana danym przyłączem;
- precyzyjną charakterystykę rodzaju biomasy/biogazu planowanych do wykorzystania w jednostce wytwórczej Przedsiębiorcy, wraz z podaniem charakterystycznych parametrów (rodzaj, postać oraz pochodzenie, a w przypadku biogazu – także podanie /rodzaju, składu/ substratów oraz opis procesu pozyskania /rodzaj fermentacji, sposób pozyskiwania);
- przykładowe (przedwstępne) umowy zakupu danego rodzaju biomasy w przypadku jednostek wykorzystujących biomasę;
- szczegółowy i czytelny schemat ciągu podawania paliw, w tym ewentualne paliwa pomocnicze oraz podtrzymujące proces spalania (jeśli dotyczy danego rodzaju źródła);
- wyniki prób eksploatacyjno-ruchowych potwierdzające możliwość wykorzystywania w należącej do Przedsiębiorcy instalacji odnawialnego źródła energii, określonego rodzaju paliwa (grupy paliw);
- opinia producenta urządzeń wytwórczych o możliwości spalania w nich określonego rodzaju paliwa (grupy paliw), wraz z podaniem informacji o stosowaniu ewentualnych paliw pomocniczych oraz podtrzymujących proces spalania (dotyczy biogazu i biomasy);
- informację o paliwie stosowanym do wytwarzania energii elektrycznej, informację o stosowaniu albo informację o niestosowaniu paliwa pomocniczego (według wzoru określonego na stronie internetowej URE – patrz ten sam link, co wzór wniosku o wydanie koncesji);

- dokumentu przygotowanego przez niezależną stronę trzecią – posiadającą wiedzę i doświadczenie w weryfikacji jednostek wytwórczych – zawierającego potwierdzenie, że zastosowane zabezpieczenia techniczne uniemożliwiają wytwarzanie energii elektrycznej z paliwa pomocniczego. Opinia powinna być przygotowana na podstawie przeprowadzonego audytu instalacji – w przypadku dedykowanej instalacji spalania biomasy wykorzystującej paliwo pomocnicze.

Dokumenty potwierdzające zdolność finansową wnioskodawcy:

- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym, na okres minimum 3 pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich 3 lat (rozliczenia roczne PIT dla osób fizycznych lub wspólników spółek cywilnych, bilanse oraz rachunki zysków i strat dla pozostałych podmiotów), a jeżeli przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą przez okres krótszy niż 3 lata – ww. dokumenty z okresu od dnia podjęcia działalności;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celnego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed złożeniem wniosku, potwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z zobowiązaniami wobec budżetu państwa, względnie potwierdzające stan ewentualnych zaległości (w przypadku spółek cywilnych niezbędne jest przedstawienie zaświadczeń odrębnie dla każdego wspólnika oraz dla spółki), zawierające także informacje:
 - o prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych w administracji oraz w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe,
 - dotyczące tytułów i okresów, z których pochodzą ewentualne zaległości;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed złożeniem wniosku, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek (w przypadku prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności, dla której nie zaistniał obowiązek zgłoszenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych); w przypadku spółek cywilnych niezbędne jest przedstawienie zaświadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odrębnie dla każdego wspólnika oraz dla spółki;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed złożeniem wniosku.

Przykłady analiz ekonomicznych wraz z projektem koncepcyjnym kilku przykładowych instalacji fotowoltaicznych o różnej mocy przedstawiono w **ZAŁĄCZNIKU E.**

LITERATURA

- 11.1. <https://bip.ure.gov.pl/bip/rejestry-i-bazy/wytworcy-energii-w-male/2138,Rejestr-wytworcow-energii-w-malej-instalacji.html>.
- 11.2. <https://www.ure.gov.pl/pl/biznes/jak-uzyskac-koncesje/energia-elektryczna/784,Odnawialne-zrodla-energii.html>.
- 11.3. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 1997 Nr 54 poz. 348) z późniejszymi zmianami.
- 11.4. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015 poz. 478) z późniejszymi zmianami.
- 11.5. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2019 poz. 1524).
- 11.6. Ustawa z dnia 29 września 1994 r o rachunkowości (Dz. U. 1994 poz. 591) z późniejszymi zmianami.
- 11.7. Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

NINIEJSZY RAPORT MA CHARAKTER TECHNICZNY. ZA POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWĄ I STYLISTYCZNĄ TEKSTU ODPOWIADAJĄ AUTORZY. ZESPÓŁ REDAKCYJNY TYLKO W NIEWIELKIM STOPNIU WPŁYNAŁ NA FORMĘ RAPORTU – W CELU UJEDNOLICENIA WSZYSTKICH PUBLIKOWANYCH W TYM DZIALE TEKSTÓW.

